

**EUROOPA KALANDUSFONDI PROJEKTI NR
94111490300
“RÄPINA SADAMA ARENDUSPROJEKTI II ETAPP”
TOIMINGUTE AUDIT
TOETUSE SAAJA: “RÄPINA VALLAVALITSUS”
LÕPPARUANNE NR:
6.5-6.24/2014-003**

25.07.2014

Toetab Euroopa Liit

Auditi lõpparuanne saadetakse:

Korraldusasutus
Sertifitseerimisasutus
Räpina Vallavalitsus

EESSÕNA

Auditi eesmärgiks on anda hinnang Euroopa Kalandusfondi (EKF) meetme 4.1 projekti nr 941111490300 „Räpina sadama arendusprojekti II etapp“ toetuse ja omafinantseeringu eesmärgi- ja õiguspärasele kasutamisele“.

Audit viidi läbi ajavahemikul 06.03-25.07.2014, sh kohapealsed toimingud toetuse saaja juures 31.03.2014.

Auditi läbiviijaks oli siseaudiitor Kersti Karileet (auditi juht). Auditi eest vastutavaks isikuks on siseauditi osakonna juhataja Margit Krieger.

Audit on läbi viidud kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud siseauditi (IIA) standarditega.

Toimingute auditi lõpparuanne avalikustatakse Põllumajandusministeeriumi koduleheküljel.

Täname auditeeritavat auditi läbiviimise ajal osutatud kaasabi, vastutulelikkuse ja koostöö eest.

Kinnitame lõpparuande 14 leheküljel.

Auditi eest vastutav isik:

Margit Krieger
Siseauditi osakonna juhataja,
Euroopa Kalandusfondi rakenduskava
auditeerimisasutuse volitatud isik

Auditi juht:

Kersti Karileet
Auditi juht

Koopia edastatakse:

Ivari Padar, Põllumajandusminister
Ants Noot, Põllumajandusministeeriumi kantsler
Olavi Petron, Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse ja kalanduspoliitika
asekantsler

KOKKUVÕTE AUDITI TULEMUSTEST

Auditi tulemus:

Auditi töörühm jõudis auditi toimingute läbiviimise tulemusena järeldusele, et Rápina Vallavalitsuse tegevuses projekti rakendamisel on olulisi mittevastavusi¹ kehtivate õigusaktidega. Puudusi esines riigihangete seadusest (edaspidi: RHS) tulenevate nõuete täitmisega.

Aruanne on märkustega, olulised² tähelepanekud.

Peamised tähelepanekud:

Tähelepanek 3.1 Toetuse saaja on hanke nr 131874 korraldamisel valinud vale hankemenetluse. (Oluline)

Tähelepanek 3.2 Toetuse saaja on hanke nr 129337³ korraldamisel valinud vale hankemenetluse. (Oluline)

Tähelepanek 3.3 Toetuse saaja ei ole hanke nr 131874 korraldamisel järginud riigihangete seaduse üldpõhimõtteid. (Oluline)

Tähelepanek 5.1 Toetuse saaja toetuse taotlemisega seotud dokumentide säilitamine ei ole piisavalt selgelt sätestatud. (Väheoluline)

Auditi tähelepanekud ning soovitused on detailsemalt esitatud aruande B-osas.

¹ Auditi töörühm on teostanud auditi toimingud asjatundlikult ja nõutava ametialase hoolsusega. Auditi tulemusena antakse auditeeritud objekti kohta **põhjendatud kindlustunne**, võttes arvesse võimalikku auditi riski, et isegi suhteliselt olulised ebatäpsused võivad jääda avastamata.

² **Olulised on tähelepanekud,**

- mis omavad või võivad omada finantsmõju (sh mitteabikõlblikud kulutused),
- mis ei ole vastavuses kehtivate õigusaktidega ja mis takistavad või võivad takistada toetuse saaja projekti eesmärgipärast rakendamist;

vahendus- / korraldusasutusele suunatud tähelepanekud, mis ei oma finantsmõju, kuid võivad viidata olulisele puudusele kontrollisüsteemis

Väheolulised on tähelepanekud,

- mis ei oma finantsmõju;
- mis ei ole vastavuses kehtivate õigusaktide või auditeeritava sisemiste protseduurireeglitega, kuid mis ei takista toetuse saaja projekti eesmärgipärast rakendamist;

mida on oluline esile tuua hea tava kontekstis

³ Hange nr 129337 alusel on toetuse saajale välja makstud ka auditi ulatusest välja jäänud projekt „Rápina sadama rekonstrueerimine I etapp“

A-OSA

ÜLEVAATLIK KOKKUVÕTE

1. Auditi objekt ja auditeeritud toetus

1.1 PROJEKTI ÜLDANDMED	
1.1.1 Prioriteet, meede:	Meede 4.1 „Kalanduspiirkondade säästev areng“
1.1.2 Projekti number:	941111490300
1.1.3 Projekti nimetus:	Räpina sadama arendusprojekti II etapp
1.1.4 Toetuse saaja:	Räpina Vallavalitsus
1.1.5 Toetuse saaja kontaktisik:	Ester Lemats
1.1.6 Projektitaotluse esitamise kuupäev:	14.11.2011
1.1.7 Taotluse rahuldamise otsuse (otsuse muutmise) number ja kuupäev:	PRIA peadirektori 02.04.2012 käskkiri nr 17-6/160
1.1.8 Vahendusasutus:	PRIA
1.1.9 Projekti koordinaator (meetme arendustöö eest vastutaja) vahendusasutuses:	Liivi Pöldma
1.2 PROJEKTI AJAKAVA	
1.2.1 Projekti kulude abikõlblikkuse periood:	15.11.2011- 04.04.2014 ⁴
1.3 PERIOODIL 01.10. üleelmine aasta kuni 30.09. eelmine aasta toetuse saaja poolt DEKLAREERITUD KULUD (auditeerimisasutuse auditi valimisse sattunud väljamaksed) (eurodes)	
1.3.1 Periood:	01.10.2012–30.09.2013
1.3.2 EL-i osalus:	143 801,21
1.3.3 Eesti avaliku sektori sihtotstarbeline finantseering:	47 933,74
1.3.4 Eesti avaliku sektori omafinantseering:	69 436
1.3.5 Erasektori finantseering:	-
1.3.6 Perioodil 01.10. üleelmine aasta kuni 30.09. eelmine aasta toetuse saaja poolt deklareeritud kulud kokku:	261 171,12
1.3.7 Toetuse saaja poolt deklareeritud kulude väljamaksed (eurodes) ja väljamaksete kuupäevad	191 734,95 28.09.2012
1.3.8 Toetuse saaja poolt deklareeritud kulude sertifitseerimise kuupäevad	15.02.2013
1.4 AUDITEERITUD KULUD (eurodes)	
1.4.1 Toetuse saaja poolt deklareeritud kulude (auditeerimisasutuse auditi valimisse	261 171,12

⁴ Toetuse taotlus on esitatud avatud taotlusvoorule 07.11.11-18.11.11, mille abikõlblik periood on 15.11.2011-04.04.2014

sattunud väljamaksed) üldkogum, millele auditi tulemusena hinnang antakse (eurodes):					
1.4.2 Valimi suurus (%-es, eurodes):		100%			
1.4.3 Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud 47 934 eurot ⁵ , millele lisandub potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu summas 47 934 ⁶ eurot (tähelepanekud nr 3.1 , nr 3.2)					
	EL-i osalus	Eesti avaliku sektori osalus		Era-sektori finantseering	Kokku
		Sihotstarbeline finantseering	Oma-finantseering		
Mitteabikõlblikuks osutunud summa:					
Potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu kalendriaastal (referentsperioodil):	35 951	11 983	-	-	47 934
Potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu tulevastel perioodidel:	-	-	-	-	-
Potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu eelnevatel perioodidel:	35 951	11 983	-	-	47 934
1.4.4 Projekti raames eelnevalt tuvastatud vead ja rikkumised, mis on seotud auditeeritava projektiga⁷:	Eelnevaid rikkumisi ei tuvastatud				

2. Auditi eesmärk

Auditi eesmärk oli hinnangu andmine EKF projekti nr 941111490300 “**Räpina sadama arendusprojekti II etapp**” toetuse ja omafinantseeringu eesmärgi- ja õiguspärasele kasutamisele.

Euroopa Komisjoni määruse nr 498/2007 artikkel 42 lõike 2 kohaselt on auditi eesmärgiks analüüsida ja hinnata:

- kas projekt vastab rakenduskava valiku/hindamise kriteeriumitele, on läbi viidud kooskõlas heakskiitva otsusega ning vastab kõigile selle toimimise või kasutamise või saavutatavate eesmärkide suhtes kehtivatele tingimustele;
- kas deklareeritud kulud vastavad toetuse saaja raamatupidamisdokumentidele ja täiendavatele dokumentidele;
- kas toetuse saaja deklareeritud kulud vastavad ühenduse ja riigisisestele eeskirjadele;
- kas toetuse saajale on toetus makstud õigeaegselt ja ettenähtud mahus (avaliku sektori poolne panus on toetuse saajale makstud vastavalt nõukogu määruse

⁵ Toetuse saaja 28.09.2012.a esitatud auditeeritud väljamaksetaotlusega on toetuse saajale määratud ja välja makstud 191 734,95 eurot , millest 25% on 47 934 eurot

⁶ Räpina sadama arendusprojekti I etapi raames on toetuse saajale määratud ja välja makstud toetust 191 734,95 eurot, millest 25% on 47 934 eurot

⁷ Eelnevalt läbi viidud auditite ning järelevalve käigus tuvastatud vead ja rikkumised.

nr 1198/2006 artiklile 80, st ettenähtud mahus ja ajal, ilma mahaarvamiste ning vahendustasudeta).

3. Auditi alus

Audit viidi läbi kalandusturu korraldamise seaduse § 19² lõike 1 ja § 68 lõike 1 ja lõike 2¹ punkti 2 alusel ning vastavalt EKF-i auditi strateegiale 2007–2013 ja EKF-i toetuste auditeerimise 2014. aasta tööplaanile. Auditeerimise tööplaan koostatakse lähtuvalt statistilise valimi moodustamise metoodikast, mille kohaselt on kõikidel väljamaksetel võrdne võimalus valimisse sattuda.

Projekti nr 941111490300 väljamakse nr 1 sattus auditeeritavate väljamaksete valimisse.

4. Auditi ulatus

Auditi ulatus hõlmab:

- projekti tegevuste elluviimise kontrolli;
- toetuse saaja raamatupidamisdokumentide vastavuse kontrolli deklareeritud kuludele;
- väljamaksmiseks taotletud kulude, kuludokumentide, tasumist tõendavate dokumentide ja muude tõendusmaterjalide kontrolli;
- kulude abikõlblikkuse kontrolli (vastavust Euroopa Liidu ja siseriiklikele abikõlblikkuse reeglitele);
- toetuse saaja omafinantseeringu olemasolu ning toetuse ja omafinantseeringu proportsioonide kontrolli;
- toetuse saaja ja toimingu vastavuse kontrolli konkreetse meetme määrusega kehtestatud nõuetele.

5. Auditi käigus teostatud toimingud

Audiitor analüüsis ja hindas toetuse saaja juures toetuse eesmärgipärast ja õiguspärast kasutamist ja rakendamist.

Kohapealsete toimingute käigus toetuse saaja juures analüüsiti ja hinnati projekti tegelikku teostamist, projekti rakendamist kajastavat dokumentatsiooni, kulude abikõlblikkust, projektiga seotud raamatupidamise korraldust, omafinantseeringu olemasolu, hangete teostamise õigsust, EKF sümbolika kasutamist ning intervjuueriti projekti rakendamisega seotud isikuid.

Täiendava kindlustunde saamiseks vahendusasutuses läbiviidud auditi toimingute raames analüüsiti ja hinnati projekti rakendamist kajastavat dokumentatsiooni ning toetuse taotluse ja väljamaksetaotluste menetlemist.

Auditi läbiviimisel lähtuti auditeerimisasutuse poolt väljatöötatud “Toimingute auditi käsiraamatus” kirjeldatud metoodikast.

6. Piirangud

Käesolev aruanne on koostatud sõltumatuse ja objektiivsuse põhimõtetest lähtudes.

Kalandusturu korraldamise seaduse § 19⁸ lg 3 punktide 8 ja 9 alusel on toetuse saaja kohustatud osutama auditi teostamiseks igakülgset abi ja andma õigustatud isiku kasutusse tema nõutavad andmed ja dokumendid. Eelnevast tulenevalt järeldavad audiitorid, et kõik auditi käigus esitatud andmed ning muu suuline ja kirjalik teave kajastavad projekti raames teostatud tegevusi korrektselt ja tegelikkusele vastavalt ning on piisavad projektidele hinnangu andmiseks. Täiendava, audiitoritele mitteeesitatud / mitteteadaoleva informatsiooni korral oleksid audiitorite järeldused võinud olla teistsugused.

7. Järeltoimingud

Toetuse saajal tuleb arvestada auditi aruande B-osas esitatud tähelepanekute ja soovitustega. Soovituste rakendamise osas teostab seiret ning viib läbi järeltoiminguid vahendusasutus. Tähelepanekud loetakse suletuks peale vahendusasutuse otsuse elluviimist.

Auditeerimisasutus koondab korraldusasutuselt, sertifitseerimisasutuselt ja vahendusasutuselt saadud informatsiooni soovitude rakendamise kohta ning vajadusel küsib täiendavat informatsiooni.

B-OSA

AUDITI TÄHELEPANEKUD

1. Toimingu vastavus rakenduskava valikukriteeriumidele, toetuse taotluse rahuldamise otsusele ning toetuse kasutamise eesmärkidele ja tingimustele.

Toiming vastab olulises osas taotluse rahuldamise otsusele ja osaliselt kehtivatele õigusaktidele (vt osa 3 hangete läbiviimine). Tegevused on teostatud olulises osas otstarbekalt, vastavalt toetuse taotluse rahuldamise otsuses toodud eesmärkidele. Tegevuste vastavuses riigihangete seadusele esines puudusi (vt osa 3 hangete läbiviimine).

2. Deklareeritud kulude vastavus raamatupidamisdokumentidele ja täiendavatele dokumentidele.

Toetuse kasutamisega seotud dokumentatsioon on olulises osas olemas, õige ja asjakohane. Toetusesaaja poolt projekti jooksul teostatud tehingud ja deklareeritud kulud vastavad olulises osas toetuse saaja raamatupidamisdokumentidele ja täiendavatele dokumentidele.

Toetuse saaja projektiga seotud raamatupidamisarvestus vastab olulises osas kehtivatele õigusaktidele.

3. Toetuse saaja deklareeritud kulude vastavus ühenduse ja riigisisestele eeskirjadele.

Audiitor tuvastas hangete läbiviimisel puuduseid, mis võivad kaasa tuua mitteabikõlblikud kulud.

Tähelepanek 3.1

Toetuse saaja on hanke nr 131874 korraldamisel valinud vale hankemenetluse. (Oluline).

Kalandusturu korraldamise seaduse § 19⁸ (Euroopa Kalandusfondi toetuse saaja ja tema kohustused) lg 7 kohaselt peab toetuse saaja järgima projektiga seotud hangete tegemisel riigihangete seaduses sätestatud nõudeid, kui toetuse saaja on ostja riigihangete seaduse mõistes, või meetme tingimustes sätestatud nõudeid, kui toetuse saajale ei kohaldata riigihangete seaduses sätestatud nõudeid.

RHS § 22 lg 1 sätestab, et ehitustööde hankelepingu eeldatava maksumuse määramisel on aluseks ühel ehitisel või erinevatel omavahel funktsionaalselt seotud ehitistel tehtavate ehitustööde eeldatav maksumus, millele lisatakse ehitustöö tegemiseks vajalike hankija poolt pakkujale üleantavate asjade eeldatav maksumus üleandmise hetkel.

Riigihanget, mille tulemusena sõlmitava hankelepingu maksumus ületab riigihanke piirmäära, võib hankija jaotada osadeks. Kuid osadeks jaotamine peab toimuma viisil, et hankija kohaldab vastavalt RHS § 23 lg 2 hankelepingu sõlmimisel kõigi osade suhtes riigihanke summeeritud eeldatava maksumusega hankelepingu sõlmimisele

kohaldatavat korda.

Projekti Rápina sadama rekonstrueerimiseks on toetuse saaja läbi viinud järgmised hanked:

- **I etapp: RHR hange nr 129337** (väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetlus), mille tulemusena sõlmis toetuse saaja 30.09.2011 AS Valmap Grupp'iga lepingu nr 7-11/139 maksumusega 317 748,18€⁸ sadama muulide ehitustööde teostamiseks
- **II etapp: RHR hange nr 131874** (lihthanke menetlus), mille tulemusena sõlmis toetuse saaja 05.04.2012 AS Kurmik'uga lepingu nr 7-2/10 maksumusega 163 024 € sadama kai projekteerimis-ehitustööde teostamiseks

Sadama tegutsemise seisukohalt on nii tehniliselt kui ka majanduslikult olulised eelkõige kaid. Kui sadam on kohas, kus see on avatud lainetele, paigaldatakse sadama kaitseks muulid. Muulidel puudub teine kasutusotstarve ja seega ei ole need kasutatavad ka ilma kaita.

Ka Tartu halduskohus on oma lahendis nr 3-13-1969 (23.04.2014) märkinud, et lainemurdjatel puudub teine kasutusotstarve ja seega ei ole need kasutatavad ilma kaita, ning et nimetatud sadama rajatised on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud.

Järeldus

Audiitor on seisukohal, et antud hangete ehitustööde tulemusena valminud ehitised (muulid ja kai) on funktsionaalselt koostoimivad ja ühe eesmärgi saavutamiseks vajalikud.

Kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad ja sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud ehitustööd, tuleb kohaldada osadeks jaotatud riigihanke iga osa kohta hankelepingu sõlmimisel kõigi osade summeeritud eeldatava maksumusega hankelepingu sõlmimisele kohaldatavat korda st toetuse saaja oleks pidanud hanke nr 131874 osas korraldama RHS 2. peatüki kohase hankemenetluse.

Riigihangete seadusest tulenevate nõuete mittetäitmine võib viia väljamakstud toetuse osalise või täieliku tagasinõudmiseni⁹

Soovitus toetuse saajale

Edaspidi järgida riigihangete seaduses sätestatud nõudeid. Kahtluste korral võib hankija enne otsuste vastuvõtmist konsulteerida Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonnaga, kes nõustab hankijaid seaduse sätete tõlgendamisel.

Auditeeritava (toetuse saaja) kommentaar, soovitus eest vastutav isik ja tähtaeg

Ei saa nõustuda väitega, et Rápina sadama muulide ja kai puhul on tegemist tingimata koos ja ühe eesmärgi nimel toimivate rajatistega. Nimelt toimis Rápina sadam halbades tingimustes ammu enne käesoleva projekti algust. Olemas oli kanal huvipaatide jaoks ja randumiskoht kaluripaatile (3 aasta tagune vaade on nähtav ka käesoleval hetkel Maaameti geoportaalis). Esimeses etapis välja ehitatud muulid parendasid oluliselt olemasolevat olukorda ning kui teises etapis kavandatud kai ehituseks rahastamisotsust poleks toimunud, oleks jäänud kai esialgu välja ehitamata. Välja ehitatud muulide

⁸ Auditeeritava maksetaotlusega deklareeriti antud lepingu raames kinnitatud abikõlblikud kulud summas 98 886,45 eurot km-ta, mille eest teostati monoliitset raudbetoonist katte ehitustöid muuli harjal

⁹ Vabariigi Valitsuse 22.12.2006 määrus nr 278, mis reguleerib küll struktuuritoetuse seaduse jt selles nimetatud seaduste alusel makstava toetuse tagasinõudmise korda, kuid analoogia põhjal on kohaldatav ka Euroopa Kalandusfondi (EKF) toetuste tagasinõudmise puhul, § 111 lg 3 p 2 kohaselt nõutakse hanke läbiviimisel õige menetlusliigi mittekasutamisel või RHS § 23 lõikes 1 nimetatud riigihanke osadeks jaotamise keelu rikkumisel toetuse saajalt tagasi 25% hankelepingu summast.

kasutusotstarbeks oleks jäänud sellisel juhul olemasolevate rajatiste kaitse lainetuse eest.

Audiitori täiendav kommentaar

Oma toetuse taotluses on toetuse saaja välja toonud Räpina sadama arendusprojekti elluviimise vajalikkuse põhjenduseks selle, et 2015. aastaks peavad lossimiskohad vastama vähemalt väikesadamate nõuetele (projekti vorm punkt 6.4.5).

I etapis väljaehitatud muulid võisid küll parandada olemasolevat olukorda, kuid ainult muulide väljaehitamine ei taga nõuetekohast turvalisust kaluripaaside randumisel, lossimisel ja seismisel. Muulid ja kai koos tagavad ohutu sildumise ja lossimisega seotud teenuse osutamise- need sadamarajatised on koos toimivad. Audiitori seda hinnangut toetab ka Tartu halduskohtu lahend nr 3-13-1969 (23.04.2014).

Sellele, et muulide ja kai ehitustööd on sama ehitustöö osad, viitavad veel asjaolud nagu hangete läbiviimise ajaline lähedus (lepingute sõlmimise vahele jääb veidi üle 6 kuu), ning täiendavad viited nagu sama geograafiline piirkond (Räpina sadama piirkond) ja see, et nimetatud hanked viis läbi sama hankija (Räpina Vallavalitsus).

Tähelepanek 3.2

Toetuse saaja on hanke nr 129337 korraldamisel valinud vale hankemenetluse. (Oluline).

Räpina sadama rekonstrueerimise I etapi elluviimisel on toetuse saaja valinud hanke nr 129337 hankemenetluseks väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetluse, mis on erandlik menetlusliik ja mida saab kasutada vaid üksikutele, RHS § 28 lg 2 p1 sätestatud juhtudel.

RHS § 28 sätestab hankija õigused väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetluse korraldamiseks, mille lg 2 punkti 1 kohaselt on õigus korraldada hankemenetlus väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetlusena kui

- avatud või piiratud hankemenetluse käigus ei esitatud ühtegi pakkumust või
- kõik esitatud pakkumused olid olemuselt erinevad hankedokumentides sätestatud hankelepingu eseme tehnilisest kirjeldusest ja riigihanke esialgseid tingimusi olemuslikult ei muudeta.

Riigihanke nr 129337 aruandes on toetuse saaja hankemenetluse liigi valiku aluseks viidanud asjaoludele, et "ükski avatud või piiratud hankemenetluse või võistleva dialoogi käigus esitatud pakkumus ei vastanud nõuetele või ei olnud vastuvõetav", "hanke esialgseid tingimusi olemuslikult ei muudeta".

Toetuse saaja korraldas esmalt¹⁰ Räpina sadama muulide ehitustöödele avatud hankemenetluse (RHR hange nr 123501), mille tulemusena laekus tähtajaks üks pakkumus OÜ Väandra MP-lt maksumusega 830 846,40 eurot käibemaksuta¹¹. Hanke eeldatavaks maksumuseks oli toetuse saaja hinnanud 203 980 eurot¹². RHS § 49 lg 1 punktide 1 ja 2 alusel tegi toetuse saaja pakkumuse tagasilükkamise otsuse¹³.

¹⁰ Hanketeade avaldatud RHR-s 17.02.2011

¹¹ pakkumuste hindamise protokoll 15.03.2011

¹² Räpina vallavalitsuse korraldus 15.02.2011 nr 75

¹³ Räpina vallavalitsuse korraldus 15.03.2011 nr 123

12.08.2011¹⁴ kuulutas toetuse saaja välja Rápina sadama muulide ehitustöödele väljakuulutamisetá läbiráákimistega hankemenetluse (RHR hange nr 129337).

Järeldus

Audiitor on seisukohal, et toetuse saaja on eksinud riigihanke nr 129337 hankemenetluse liigi valikul, kuna

- avatud hankemenetluse tulemusena laekus toetuse saajale üks pakkumus, mis tunnistati vastavaks. Kui pakkumus tunnistati vastavaks, siis pakkumus ei saanud olla olemuslikult erinev hankedokumentides sätestatud hankelepingu eseme tehnilisest kirjeldusest;
- kuigi esimese hankemenetluse (hange nr 123501) tööde mahutabel ei olnud üks- üheselt võrreldav sõlmitud lepingu mahutabeliga tabelite erinevuse tõttu, siis esimesele hankemenetlusele esitatud pakkumuse ja teise hankemenetluse tulemusena sõlmitud lepingu maksumuse erinevuse alusel¹⁵ võib väita, et hanke mahtusid on oluliselt muudetud;

mistõttu hankija põhjendus väljakuulutamisetá läbiráákimistega hankemenetluse valikul ei ole õigustatud.

Riigihangete seadusest tulenevate nõuete mittetáitmine võib viia väljamakstud toetuse osalise või täieliku tagasinõudmiseni

Soovitus toetuse saajale

Edaspidi järgida riigihangete seaduses sätestatud nõudeid. Kahtluste korral võib hankija enne otsuste vastuvõtmist konsulteerida Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonnaga, kes nõustab hankijaid seaduse sáete tõlgendamisel.

Auditeeritava (toetuse saaja) kommentaar, soovitus eest vastutav isik ja táhtaeg

RHS § 28 sätestab hankija õigused väljakuulutamisetá läbiráákimistega hankemenetluse korraldamiseks, mille lg 1 punkti 3 kohaselt on õigus korraldada hankemenetlus väljakuulutamisetá läbiráákimistega hankemenetlusena ka siis kui hankelepingu kiire sõlmimine on vajalik hankijast sõltumatute ettenágematute sündmuste tagajärjel tekkinud áärmise vajaduse tõttu, mis ei võimalda kinni pidada käesoleva seaduse §-s 35 sätestatud táhtaegadest.

Kunas tööde teostamise periood muulide rajamiseks on piiratud mitmete ülimalt konkreetsete asjaoludega, oli ainsaks võimalikuks lahenduseks tööde kiire alustamine.

Konkreetsed asjaoludeks olid:

- Peipsi järve madal veetase 2011 aasta sügisperioodil
- Muuli kehandi pinnase täitetööd pidid olema teostatud enne jää tulekut
- Peale jääminekut ei võimalda kõrge veetase Peipsis muulide rajamist (arvestades antud projekti eelarveliste võimalustega)
- vastavalt 25.05.2011 kehtima hakanud vee erikasutusloale nr L.VV/320364 oli keelatud süvendustööd ja veekogu põhja pinnase paigaldamine kalade kudemisajal (aprill-juuli kuu).

Antud projekti juures oleks olnud alternatiivseks lahenduseks muulide rajamine ára jätta.

Küll tuleb tunnistada, et vallavalitsuse korralduses, mis käsitles uue hankemenetluse korraldamist, pole teavet piiratud táhtaegade kohta hanke läbiviimiseks.

Audiitori táiendav kommentaar

Audiitor jääb oma seisukoha juurde. Kuigi RHS § 28 lõike 2 punkt 3 kohaselt on õigus

¹⁴ Rápina vallavalituse korraldus nr 1532

¹⁵ OÜ Vándra MP pakkumus maksumusega 830 846,40 eurot vs AS Valmap Grupp'iga sõlmitud leping maksumusega 317 748,18 €

korraldada hankemenetlus väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusena ka siis kui hankelepingu kiire sõlmimine on vajalik hankijast sõltumatute ettenägematute sündmuste tagajärjel tekkinud äärmise vajaduse tõttu, siis audiitori hinnangul ei ole võimalik kommentaaris toodud aluseid pidada ettenägematuteks. Sündmused nagu jäätulek ja jääminek on küll hankijast sõltumatud asjaolud, kuid meie kliimavööndis mitte ettenägematud, nagu ka kalade kudemisaeg, mis on määratletud vee erikasutusloal. Ka on toetuse saaja oma toetuse taotluses (projekti vorm punkt 6.13.1) ette näinud projekti teostamise ühe riskina ilmastikuga seonduvaid riske, mis võivad takistada tööde graafikujärgset teostamist.

Audiitori hinnangut toetab ka riigihangete infoportaali korduma kippuvate küsimuste rubriigis RHS § 28 lõike 2 punktis 3 käsitletud menetluse algatamise aluse asjaolude tõlgendus: *...RHS § 28 lõike 2 punktis 3 sätestatud menetluse algatamise alus puudub, kui hankelepingu sõlmimise vajadus olnuks hanke parema planeerimise korral ettenähtav*¹⁶.

RHS § 28 lõige 2 sätestab hankija õigused väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse korraldamiseks, mis on erandlik hankemenetlus ja mida saab kasutada vaid üksikutel, põhjendatud juhtudel. Euroopa Liidu õiguse kohaselt tuleb lubatud erandeid tõlgendada alati kitsendavalt⁹.

Tähelepanek 3.3

Toetuse saaja ei ole hanke nr 131874 korraldamisel järginud riigihangete seaduse üldpõhimõtteid. (Oluline)

Räpina sadama rekonstrueerimise II etapi elluviimisel on toetuse saaja valinud hanke nr 131874 hankemenetluseks lihthanke menetluse¹⁷.

Kui hankelepingu maksumus ilma käibemaksuta on väiksem kui riigihanke piirmäär, lähtub hankija RHSi § 16 lg 1 kohaselt hankelepingu sõlmimisel riigihanke korraldamise üldpõhimõtetest ja § 18² sätestatust.

Hanke pakkumuste esitamise tähtajaks laekus toetuse saajale kaks pakumust AS Merko Infra'lt maksumusega 249 906,72 € ja AS Kurnik'ult maksumusega 215 788,80 €¹⁸. Vallavalitsuse korraldusega¹⁹ tunnistati edukaks AS Kurmiku pakumuse maksumusega 215 788,80 € km-ga. Sama korraldusega ehti ka otsus vähendada hankelepingu mahtusid²⁰.

Järeldus

Audiitor on seisukohal, et toetuse saaja on rikkunud riigihanke nr 131874 korraldamisel RHS § 3 p 3 võrdse kohtlemise üldpõhimõtteid, muutes hankedokumentidega võrreldes lepingujärgsete tööde mahtu peale pakkuja edukaks tunnistamist.

Riigihangete seadusest tulenevate nõuete mittetäitmine võib viia väljamakstud toetuse osalise või täieliku tagasinõudmiseni.

Soovitus toetuse saajale

Edaspidi järgida riigihangete seaduses sätestatud nõudeid. Kahtluste korral võib hankija enne otsuste vastuvõtmist konsulteerida Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonnaga, kes nõustab hankijaid seaduse sätete tõlgendamisel.

Auditeeritava (toetuse saaja) kommentaar, soovitus eest vastutav isik ja tähtaeg

¹⁶ <https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest/valjakuulutamiseta-labiraakimistega-hankemenetlus1>

¹⁷ Kai projekteerimis-ehitustööde hankedokumentid

¹⁸ Pakkumuste hindamise protokoll 12.03.2012

¹⁹ 14.03.2012 nr 171

²⁰ Hankelepingust jäeti välja tööd hankedokumentides ja pakumuses esitatud maksumuse tabelist ridadel 1.4 ja 1.7, kogusummas 21 360 € km-ga. Leping sõlmiti maksumusega 194 428,8 € km-ga.

Ei saa nõustuda väitega, et rikutud on RHS § 3 punktis 3 nimetatud võrdse kohtlemise üldpõhimõtteid kuna ka ärajäävate tööde (võrreldes hankedokumentides näidatuga) maksumused olid edukaks tunnistatud pakkujal Aktsiaseltsil Kurmik väiksemad. Otsus kus oli konkreetselt ära näidatud, milliseid mahtusid hankelepingu sõlmimisel vähendatakse, edastati Aktsiaseltsile Merko Infra.

Audiitori täiendav kommentaar

Audiitor jääb oma seisukoha juurde. Võrdse kohtlemise põhimõtet järgides oleks toetuse saaja pidanud laskma mõlemal pakkujal teha uuendatud, vähendatud mahus pakkumised enne AS Kurmik pakkumuse edukaks tunnistamist.

4. Toetuse maht, ajastus ja finantseerimine.

EKF-i toetuse andmine on toimunud olulises osas ettenähtud mahus ja õigeaegselt ning omafinantseering on tagatud.

5. Meetme määrusega sätestatud nõuete täitmine.

Toetuse saaja on olulises osas täitnud meetme määrusega sätestatud nõudeid. Puuduseid esineb dokumentide säilitamise määratlemisel.

Tähelepanek 5.1

Toetuse saaja toetuse taotlemisega seotud dokumentide säilitamine ei ole piisavalt selgelt sätestatud. (Väheoluline)

Tulenevalt Euroopa Kalandusfondi (EKF) meetme 4.1 määruse nr 38 § 33 kohustub toetuse saaja toetuse taotlemisega seotud dokumente ja lepinguid säilitama vähemalt 31.12. 2025.a

Toetuse saaja raamatupidamise sise- eeskirjas punkt 7' (*kinnitatud käskkirjaga nr 12.2-1/29, 31.08.2008; kehtiv auditi toimingute ajal*)- on märgitud, et programiperioodi 2007-2013 struktuuritoetuse dokumente säilitatakse arhiivis kuni 31.detsembrini 2025. EKF-st rahastatud projektide dokumentide säilitamist antud dokument ei reguleeri. EKF ei ole struktuuritoetus . Struktuuritoetuse seaduse § 2 lg 1mõistes on „struktuuritoetus“ struktuurifondid (sealhulgas ESF, ERDF), Ühtekuuluvusfond, Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi vahenditest või Eesti riigi poolt nende vahendite kasutamise kaasrahastamiseks sihtotstarbeliselt eraldatavad täiendavad vahendid.

Auditi käigus esitati audiitorile kaust „Räpina sadam PRIA taotlus I ja II etapp“ , kus kaustal oli märges „säilitada kuni 31.12.2025“. Kaustas säilitataks osaliselt toetusega seotud dokumente, nagu arvete originaalid, maksekorralduste koopiad , vastuvõtu üleandmisaktide originaalid.

Dokumente tuleb säilitada vähemalt 31.12. 2025.a

Järeldus

Eksisteerib oht, et toetuse saaja dokumentide säilitamise korraldus ei taga kõikide projektiga seotud dokumentide säilitamist ettenähtud aja jooksul.

Soovitus

Täiendada raamatupidamise sise-eeskirja EKFst rahastatud projektide dokumentide säilitamise osas.

Auditeeritava kommentaar, soovitus eest vastutav isik ja tähtaeg

Finantsosakonna juhataja täiendab raamatupidamise sise-eeskirja EKFst rahastatud projektide raamatupidamisdokumentide säilitamise osas, tähtaeg 01. september 2014.a.

6. Vahendus- / korraldusasutusele suunatud tähelepanekud.

Järeldus

Vahendusasutus ei ole piisava põhjalikkusega kontrollinud toetuse saaja riigihangete seaduses sätestatud nõuetest kinnipidamist.

Riigihangete seadusest tulenevate nõuete mittetäitmine võib viia väljamakstud toetuse osalise või täieliku tagasinõudmiseni

Soovitus

Hinnata auditi aruandes väljatoodud puudusi hangete läbiviimisel ja teha oma otsus toetuse tagasinõudmise osas.

Edaspidi kontrollida põhjalikumalt toetuse saaja riigihangete seaduses sätestatud nõuetest kinnipidamist.

Vahendusasutuse kommentaar, soovituse eest vastutav isik ja tähtaeg

PRIA on olulisel määral tõhustanud riigihangete kontrolli ja läbi viidud mitmeid täiendavaid kontrole riigihangete seadusest tulenevalt. Rápina Vallavalitsuse taotlustele on tehtud täiendav kontroll ning toetuse saajale on saadetud kiri 17-1/14/1294 toetuse saaja poolsete selgituste saamiseks kontrolli tulemuste kohta, vastamise tähtaeg on 25.07.2014. Peale vastuse saamist otsustab PRIA toetuse tagasinõudmise.